

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 87/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lastenvaatteiden arvonlisäverokannan alentamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anna-Kristiina Mikkosen / sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 87/2025 vp:

Aikooko hallitus hyödyntää EU:n arvonlisäverodirektiivin tarjoaman mahdollisuuden alentaa lastenvaatteiden arvonlisäverotusta ja siten lastenvaatteiden hintoja ja näkeekö hallitus lastenvaatteiden arvonlisäveron alentamisen hyödyllisenä toimenpiteenä lapsiperheiden talouden ja ostovoiman vahvistamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Arvonlisäverolain (1501/1993) mukaan veroa suoritetaan periaatteessa kaikesta liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavaroiden ja palvelujen myynnistä. Vain eräät laissa nimenomaisesti luetellut hyödykkeet on vapautettu verosta. Arvonlisäverolain mukaan alennetut verokannat ovat 10 ja 14 prosenttia. Yleinen verokanta on 25,5 prosenttia. Lastenvaatteiden ja -jalkineiden myyntiin sovelletaan yleistä 25,5 prosentin verokantaa.

Arvonlisäverotuksessa sovellettavien verokantojen rakenteesta ja tasosta on säädetty jäsenvaltioita sitovasti arvonlisäverodirektiivissä (2006/112/EY). Arvonlisäverodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden tulee soveltaa vähintään 15 prosentin yleistä verokantaa. Lisäksi jäsenvaltiot voivat soveltaa enintään kahta vähintään 5 prosentin suuruista alennettua verokantaa. Näitä verokantoja voidaan soveltaa enintään 24:ään direktiivin liitteen III kohtaan. Edellä mainittujen kahden alennetun verokannan lisäksi jäsenvaltio voi soveltaa yhtä alennettua verokantaa, joka on alhaisempi kuin 5 prosentin vähimmäismäärä (superalennettu verokanta) ja vapautusta, johon liittyy oikeus vähentää hankintoihin sisältyvä arvonlisävero (nollaverokanta). Jäsenvaltioilla ei ole kansallisin päätöksin oikeutta soveltaa alennettuja verokantoja muihin kuin direktiivissä mainittuihin tavaroihin ja palveluihin. Tavarat ja palvelut, joihin jäsenvaltiot voivat soveltaa alennettua verokantaa, on lueteltu arvonlisäverodirektiivin liitteessä III. Superalennettua verokantaa ja nollaverokantaa voidaan soveltaa direktiivin liitteen III luetelmakohdissa 1–6 ja 10c lueteltuihin hyödykkeisiin. Alennettua verokantaa voidaan soveltaa muun muassa liitteen III kohtaan 24 lasten vaatteet ja jalkineet.

Arvonlisäverodirektiivi mahdollistaa alennetun verokannan soveltamisen lastenvaatteille ja -jalkineille. Alennetut verokannat kuitenkin aiheuttavat yrityksille ja verohallinnolle hallinnollisia kustannuksia sekä rajanveto- ja neutraalisuusongelmia.

Staattisen verotuottoarvion perusteella lastenvaatteiden ja -jalkineiden arvonlisäverokannan alennuksen arvioidaan pienentävän valtion arvonlisäverotuloja 74 miljoonaa euroa vuodessa vuoden 2026 tasossa. Tästä vaikutuksesta 50 miljoonaa euroa aiheutuisi vaatteiden arvonlisäverokannan alentamisesta 25,5 prosentista 14 prosenttiin ja 24 miljoonaa euroa aiheutuisi jalkineiden arvonlisäverokannan alentamisesta 25,5 prosentista 14 prosenttiin. Kun valtion samanaikaisesti vähenevät arvonlisäveromenot ja hintojen alenemisesta aiheutuva kotitalouksien ostovoimaa kasvattava vaikutus huomioidaan, muutoksen arvioidaan heikentävän valtion taloutta noin 68 miljoonaa euroa vuodessa. Kuluttajahintaindeksin arvioidaan veronalennuksen seurauksena maldaltuvan noin 0,05 prosenttiyksikköä, jos muutos siirtyisi kokonaisuudessaan hintoihin. Tällöin valtion indeksisidonnaisiin etuuksiin kohdistuvat menot vähenisivät 1–2 vuoden viiveellä arviolta 14 miljoonalla eurolla vuodessa. Arviossa on huomioitu eräiden etuuksien indeksijäädytys vuosina 2024–2027.

Verotuksen tärkein tehtävä on kerätä varoja julkisten tehtävien rahoittamiseksi. Hallitus tähtää veropolitiikalla ostovoiman, talouskasvun, työllisyyden ja yrittäjyyden vahvistamiseen. Lapsiperheiden taloudellisen aseman tukeminen on tärkeä tavoite. Suorat tuet ovat yleensä arvonlisäverokantojen alentamista tehokkaampia keinoja kotitalouksien tukemisessa. Alennetut verokannat vähentävät verotuloja ja niiden on useissa taloustieteellisissä tutkimuksissa todettu heikentävän verojärjestelmän ja talouden tehokkuutta. Ne eivät myöskään yleensä ole tehokkaita välineitä yhteiskuntapoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi muun muassa siksi, että veron alentamisen siirtyminen hintoihin on epävarmaa. On tarkoituksenmukaisempaa parantaa lapsiperheiden taloutta ja ostovoimaa muiden jo käytössä olevien järjestelyjen kuin arvonlisäverotuksen avulla. Edellä esitetyn perusteella hallitus katsoo, ettei lastenvaatteiden ja -jalkineiden verokantaa ole perusteltua alentaa.

Helsingissä 15.4.2025

Valtiovarainministeri Riikka Purra

VN/9569/2025-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: